

Vježba 2.2. – Sustav vrijednosti

Odgojno-obrazovni cilj	Učenici otkrivaju da različite vrijednosti mogu biti mogući izvor konflikta.
Materijali	Papir i olovka, radni list koji sadrži listu različitih vrijednosti.

Postupak

Lista od 20 vrijednosti koje nisu ni u kakvom poretku, daje se svakom učeniku: društveni uspjeh, ljubav, poslušnost, sigurnost, mir, poredak, ljudsko dostojanstvo, osjećati se dobro u sebi, jednakost, poštovanje prema drugima, iskrenost, obitelj, solidarnost, odgovornost, pravda, tolerancija, sloboda, natjecanje, zdravlje, domoljublje.

1. Učenici rade u parovima.
2. Učitelj/ica upućuje učenike da grupiraju vrijednosti na listama u tri kategorije. „U prvu stavite one koje su vama najvažnije; u drugu stavite one najmanje važne; na kraju one koje ne možete klasificirati.“ Ovaj rad treba se raditi polako i promišljeno.
3. Davanje povratnih informacija odvija se u grupama izmjenjujućih parova, putem rasprave.
Nijedna hijerarhija se ne preferira. Nikakve procjene ili ocjene se ne donose za ovu aktivnost.
Učitelj/ica treba naglasiti razliku između jednostavnih idealnih vrijednosti i efektivnih vrijednosti - onih koje uključuju neku vrstu ponašanja.
4. Predložite učenicima da zadrže svoje liste sa svojim prvim izborima.

Dodatak

1. Učenici formiraju grupe po troje i uspoređuju njihove sustave (lista prvog izbora) odgovarajući na sljedeća pitanja:
 - Zašto sam izabrao ovu vrijednost kao najvažniju?
 - Je li ta vrijednost važna za moje praktično ponašanje?
 - Koje su prepreke njezinoj realizaciji?
 - Koji je njezini najvažniji problem?
 - Na koji ga način mogu riješiti?
 - Koji su individualistički stavovi nasuprot općim kolektivnim obvezama?
2. Učenici grupiraju svoje stavove unutar kategorija, na primjer opća etika ili ljudska prava, praktična upotreba, opći ili društveni uspjeh.
Koje grupiranje se čini najznačajnijim?
Kada se suočava s izborom, pojedinac može djelovati instinktivno prema navici ili prema tome što se čini najboljim razlogom za djelovanje. Mi razmišljamo o vrijednostima kada se pitamo koji cilj treba biti izabran, a ne koja su najbolja sredstva za postizanje tog cilja.
3. Ovaj postupak pruža prihvatljivo rješenje za strane koje su suočene s oprečnim argumentima kada postoji sukob interesa. Iako smo često u napasti da koristimo moralne termine kako bismo obranili osobne interese, određena načela djeluju. Poštovanje pojedinca je načelo, pravilo koje omogućuje prihvaćanje ili odbijanje određene kategorije djelovanja. Uzajamnost je najpouzdaniji kriterij za utvrđivanje poštuje li određeno djelovanje pojedinca. Ono stavlja veći naglasak na tuđe interese nego na vlastite.

U grupama, učenici bi trebali formulirati nekoliko temeljnih načela:

- zakon se uvijek treba poštovati;
- svatko ima pravo živjeti na način koji smatra prikladnim.

Tada oni mogu usporediti iskazana stajališta s načelima.